

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2020

bikameralizm-yak-vimoga-chasu-.html.

5. Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики конституціоналізму в Україні. *Право України*. 1998. № 2. С. 20.

6. Система державного управління Сполучених Штатів Америки: досвід для України / уклад. Л. В. Примаченко; за заг.ред. Ю. В. Ковбасюка, С. В. Загороднюка. К. : НАДУ, 2011. 52 с..

7. Сарторі Д. Порівняльна конституційна інженерія. Видавництво «АртЕк» 200, 199 с.

8. Німецький парламентаризм – складно, але надійно. *Deutsche welle*. URL: <https://www.dw.com/uk/%D0%BD%D1%96%D0%BC%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC%D1%81%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%BD%D0%BE-%D0%B0%D0%BB%D0%B5-%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE/a-4089163>.

9. Снітковський Д. С, Дербак В. В., Сурнін С. С. Можливості запровадження двопалатного парламенту в Україні та іноземний досвід. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. С. 135–139.

10. Всеукраїнський референдум 2000 року. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%81%D0%B5%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D1%83%D0%BC_2000.

11. Висновок Конституційного Суду України № 8-в/2019 від 16.12.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v008v710-19>.

ПРО ПЕРСПЕКТИВУ СКАСУВАННЯ ВІЙСЬКОВОГО ОBOB'ЯЗКУ В УКРАЇНІ

Шевцов Я. А.

Студент II курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Каріх І. В.

к. п. н., асистент кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

Сьогодні Українська держава розвивається шаленими темпами. Ще ніколи, за всю історію незалежності, не було таких масштабних реформ усіх сфер держави. Причиною цього є активна зовнішня політика держави, спрямована на зближення з Європою, вирішення збройного конфлікту на Сході держави, посилення дипломатичних та економічних сполучень з іншими державами. Внутрішня політика також є важливим

чинником реформ, адже нинішня влада обрала курс на посилення демократичності суспільства та розвиток всіх напрямків суспільної діяльності. В країні відбулася велика кількість перетворень, і наразі вже запрацювали багато нових законів і реформовано старі. Серед іншого, одним з основних напрямків реформування сьогодні є модернізація Збройних Сил України. І тут останнім часом відбуваються дійсно резонансні події, адже ситуація наблизилася до моменту, коли в Україні хочуть повністю змінити систему формування армії, замінивши призовну основу війська на контрактну [1, 2].

Про можливість таких змін давно говорять в суспільстві, в засобах масової інформації та навіть в політичних колах. Наразі, ситуація вийшла за межі дискусій і офіційно, Україна взяла курс на побудову повністю контрактної армії. Моментом початку цього курсу можна вважати заяву Міністра оборони Андрія Загороднюка про те, що держава має намір скасувати обов'язковий призов до армії. Серед іншого, Міністр наголосив, що це його персональна мета, і що він повністю підтримує обраний шлях реформ [2, 3, 6].

Однією з головних підстав для впровадження таких змін є загальна необхідність модернізації війська і переведення його на стандарти НАТО. Повністю контрактна основа Збройних Сил дійсно дає змогу сформувати виключно професійну армію, кожен солдат і офіцер якої буде не лише воїном, а і спеціалістом. Однак, тут все дуже не однозначно і якщо більш детально дослідити цю перспективу, то можна виявити кілька очевидних проблем, вірогідність виникнення яких дуже висока [1, 3, 5, 6].

Першою проблемою є підстави з яких планується реформа. Дійсно, модернізація армії необхідна, хоча б з урахуванням світової політики до збільшення всіма країнами своєї військової потужності. Крім того, це також особливо актуально для України, яка в рамках європейської інтеграції та наміру стати членом НАТО. Саме стандарти Північноатлантичного альянсу були обрані як орієнтир для подальших змін. Оцінюючи реальне положення речей, можна сказати, що вітчизняна система дійсно застаріла і потребує якісних змін, але не зовсім зрозуміло, до чого тут скасування військового зобов'язання [3, 5, 6].

Стандарти НАТО це дуже складна система принципів модернізації армії, її бойових, інфраструктурних і навіть соціальних аспектів. Отже, виключно контрактна основа передбачає вже наявну спеціальну підготовку та освіту кадрового складу війська, високий рівень новітнього технічного забезпечення та соціальний пакет, який дійсно зможе забезпечити реалізацію всіх прав військовослужбовців. Лише резюмуючи свою заяву, Загороднюк висловився про необхідність оновлення технічного забезпечення армії. Тут виникає питання, чому б не покращити нинішні умови служби призовників. Тобто,

якщо впровадити хоча б частину з усіх принципів організації війська НАТО, виникає можливість зацікавити військовозобов'язаних долучатися до служби, а на основі нинішньої системи сформувати передову армію, яка зможе виконувати всі покладені на неї завдання. Крім того, модернізація нинішньої системи гарантує постійне формування військового резерву в Україні. Важливо відмітити, що на сьогоднішній день, не одна країна в світі не впровадила весь список принципів НАТО, так як їх величезна кількість і більше того, вони не є обов'язковою умовою до вступу в альянс. Можна зробити висновок, що недоцільно та неправильно, говорячи про модернізацію війська, сліпо орієнтуватися на один лише принцип, ігноруючи реально важливі та перспективні способи реформи [3, 5, 6].

Друга проблема пов'язана з моментом введення подібних реформ. Хоча точно невідомо, коли такі зміни будуть введені і реально запрацюють, однак аналізуючи позицію влади, можна сказати, що така реформа елише питанням часу і насправді вона може розпочатися вже незабаром. Відомо, що Міністерство оборони, наразі проводить перегляд структури Збройних Сил і вже по його завершенню будуть говорити про якісь строки, крім того, лунали заявки, про те, що до кінця 2020 року в Міністерстві вже точніше визначать терміни [3, 4, 5, 6].

Наразі, в Україні триває війна на Сході, тобто країна знаходиться під реальною загрозою з боку сусідньої держави. Цікаво, що однією з супутніх обставин, які призвели до початку воєнного конфлікту є скасування колишнім Президентом Віктором Януковичем військового призову у 2013 році. Тоді, цей указ призвів до ослаблення та фактичного занепаду війська, що і дозволило у 2014 році вторгнутись ворожим формуванням на територію України. Лише згодом, наступник Януковича – Петро Порошенко поновив призов до армії, що в свою чергу лише частково дало змогу врегулювати ситуацію, адже проблеми, які виникли у 2014 році досі не вирішені, а їх наслідки жахливі по міркам всієї держави. Таким чином, на момент, коли в країні шостий рік поспіль триває війна, коли існує загроза посилення агресії, немає нічого гіршого ніж скасування обов'язку громадян, спрямованого на захист держави і забезпечення її цілісності, суверенності, недоторканості і взагалі можливості існувати і розвиватися. Тому, не дивлячись на загальну непотрібність скасування військового обов'язку, таке рішення ще і становить реальну небезпеку для України, адже повторення помилки 2013 року може привести до найжахливіших, а головне невідворотних наслідків. Це розуміють і воїни, які перебувають в зонах бойових дій і можуть реально оцінювати ситуацію з середини. Наші захисники, ініціативи скасування військового обов'язку не схвалюють і це багато про що говорить [3, 4, 5, 6].

Третя проблема полягає в способі реалізації подібної реформи. Наразі оголошено про підготовку до скасування військового обов'язку в Україні. Як саме відбуватиметься реформа точно не відомо. Є інформація від фракції «Слуга народу», про те що вони вже працюють над проектом закону щодо скасування призову. Голова «Слуги народу» у парламенті Давид Арахамія розповів про те, як бачать майбутню реформу народні обранці, серед іншого, ними було запропоновано робити все покроково, а саме скоротити призов спочатку на 20% і відповідну кількість Збройних Сил замінити контрактною армією, згодом повторити дії, і так до моменту поки 100% армії не перейде на контракт. В питаннях реформи армії, така концепція надто проста, більше того невідомий чіткий механізм змін і наскільки він зможе працювати в об'єктивних умовах. Також лишається питання про те, навіщо все реалізовувати у форматі закону, адже наразі повноважень Президента достатньо, щоб регулювати питання призову в рамках такої реформи [3, 4].

Четверта і узагальнююча проблема – це загальна ідея скасування військового обов'язку. Суть проблеми впливає із базової необхідності наявності військового зобов'язання, яке існує через потребу забезпечити Збройні Сили України достатньою кількістю людей для реалізації виконання основних функцій армії. Тут виникають сумніви, стосовно того, чи набереться необхідна кількість військовослужбовців за контрактом і як швидко їх кількість буде зростати. Тобто, фактично зникають «гарантії» наявності повної, укомплектованої і боєдатної армії в Україні. Сюди ж відноситься і економічний аспект питання, адже реформа потребує значних вливань коштів, приміром, для модернізації армії, і це за умови, що її утримання значно зросте в ціні. Що знову доводить недоцільність реформи, особливо в нинішніх економічних умовах [1].

Отже, можна зробити висновок, що реформа Збройних Сил України, основана на скасуванні військового обов'язку і створенні виключно контрактної армії є помилковим шляхом розвитку держави. Враховуючи всі аспекти поточного стану питання, можна стверджувати, що набагато доцільніше провести якісне вдосконалення нинішнього устрою армії, покращити загальні умови служби, розширити і модернізувати загальні армійські стандарти, налагодити сучасне технічне забезпечення і створити якісний соціальний пакет для кожного військовозобов'язаного і службовця за контрактом. Така концепція, відносно досліджуваної, є об'єктивно кращою, адже вона вирішує проблеми, а не створює нові, та головне, вона не суперечить основним принципам Національної безпеки України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Міністр оборони виступив проти скасування строкової служби. *Radio Свобода*. URL:

- <https://www.radiosvoboda.org/a/news/27465329.html> (дата звернення: 22.02.2020).
2. Скасування Зеленським призову до армії на строкову службу. *Юридический портал Украины*. URL: <https://www.lawportal.com.ua/skasuvannya-armijskogo-prizovu-na-vijskovu-sluzhbu-zelenskij.html> (дата звернення: 22.02.2020).
3. Чи варто в Україні скасовувати обов'язковий призов до армії: Ваша думка. *24 канал*. URL: <https://bitly.su/8q6qmhF> (дата звернення: 22.02.2020).
4. Скасування Зеленським призову до армії в 2021 році. *Юридический портал Украины*. URL: <https://www.lawportal.com.ua/skasuvannya-armijskogo-prizovu-na-vijskovu-sluzhbu-zelenskij.html> (дата звернення: 22.02.2020).
5. В Україні хочуть скасувати обов'язковий призов до армії. *Волинь Post*. URL: <http://www.volynpost.com/news/151981-v-ukraini-hochut-skasuvaty-oboviazkovyj-pryzov-do-armii> (дата звернення: 22.02.2020).
6. Скасують чи ні обов'язковий призов в Україні: наміри міністра оборони та реакція бійців ООС – сюжет. *5 канал*. URL: <https://www.5.ua/suspilstvo/skasuiut-chy-ni-oboviazkovyi-pryzov-v-ukraini-namiry-ministra-oborony-ta-reaktsiia-biitsiv-oos-siuzhet-203291.html> (дата звернення: 22.02.2020).

ЕЛЕКТРОННІ ВИБОРИ ЯК ПРОЯВ СУЧАСНОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Мурач Д. В.

Студент I курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Рябченко Т. О.

к.ю.н., старший викладач кафедри КПТІДП ННІ права

Сумського державного університету

На сьогодні голосування є однією з демократичних процедур, завдяки якій реалізується право громадян на участь в управлінні державними справами, проявом народовладдя у сучасному світі. Водночас сама модель цієї процедури має багато нюансів. Виборчий процес в Україні потребує суттєвих змін і модернізації. Актуальним нині вважається перехід до супроводу виборчого процесу новітніми інформаційно-комунікаційними технологіями, здатними раціоналізувати, оптимізувати та легітимізувати процес волевиявлення громадян. Традиційна система голосування і підрахунку голосів застаріла й не відповідає запитам українського суспільства [1].

С. Фоміна під поняттям «голосування» розуміє «стадію виборчого процесу, в межах якого суб'єкти наділені електоральною правосуб'єктністю реалізовувати активне виборче право, здійснюють волевиявлення при формуванні органів державної влади чи то